

ENERJİ MƏSƏLƏLƏRİNİ TƏNZİMLƏMƏ AGENTLİYİ TƏRƏFİNDƏN
2019-CU İLİN YEKUNLARI ÜZRƏ GÖRÜLMÜŞ İŞ VƏ TƏDBİRLƏR BARƏDƏ
HESABAT

Bu Hesabat Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 27.11.2019-cu il tarixli 09/4-269 nömrəli tapşırığının icrası ilə bağlı məlumatları əks etdirir.

Fəsil I

ENERGETİKA SUBYEKTLƏRİ VƏ İSTEHLAKÇILARLA İŞ ÜZRƏ FƏALİYYƏT

**Elektrik enerjisi təchizatı sahəsində yeni, yaxud yenidən qurulan, həmçinin
enerji təchizat sxemini dəyişən elektrik qurğularının layihələrinin
razılaşdırılmasına dair hesabat**

Agentlik tərəfindən hesabat dövrü ərzində elektrik enerjisi üzrə 289 sayda (79 ədədi 0,4 kV-luq şəbəkədən, 210 ədədi isə yüksək gərginlikli şəbəkədən) elektrik qurğularının layihə sənədləri razılaşdırılmış, 72 sayda layihə sənədlərində isə aşkar olunmuş çatışmazlıq səbəbindən razılaşdırılmasından imtina olunmuşdur.

Araşdırma aparılarkən layihələrdə aşağıda qeyd edilən pozuntu hallarına yol verildiyi müəyyən olunmuşdur:

- texniki şərtlərdə qoyulan tələblərdən kənara çıxmalar;
- elektrik veriliş xətlərinin trassasının kommunikasiyası olan müəssisələrlə razılaşdırılmaması;
- elektrik avadanlıqlarının texniki xarakteristikalarının tam şəkildə qeyd olunmaması.

Layihələrdə yol verilən pozuntuların aradan qaldırılması istiqamətində müraciət edənlərə Agentlik tərəfindən ödənişsiz metodiki yardım göstərilmiş, pozuntuların aradan qaldırılmasına köməklik edilmişdir. Hal-hazırda elektrik enerjisi təchizatı üçün hazırlanmış layihə sənədləri qaydalara müvafiq olaraq 3 iş günü ərzində razılaşdırılır.

**Elektrik enerjisi təchizatı sahəsində istismara buraxılış aktlarının
verilməsinə dair hesabat**

Agentlik tərəfindən hesabat dövrü ərzində elektrik enerjisi üzrə ümumi gücü 35534,05 kVt və 457551 kVA olmaqla 295 sayda (79 ədədi 0.4 kV-luq şəbəkədən, 216 ədədi isə yüksək gərginlikli şəbəkədən) elektrik qurğuları üçün istismara buraxılış aktı verilmişdir.

Elektrik qurğuları üçün istismara buraxılış aktının verilməsinə dair müraciətlər araşdırılarkən aşağıdakı tipik pozuntu halları aşkar edilmişdir:

- layihədən kənara çıxmalar;
- təhlükəsizlik texnikasına dair tədbirlərin görülməməsi;
- ölçü-sınaq sənədlərinin tam olmaması.

Aşkar edilmiş qüsurların aradan qaldırılması istiqamətində müraciət edənlərə Agentlik tərəfindən ödənişsiz metodiki yardım göstərilmiş, pozuntuların aradan qaldırılmasına köməklik edilmiş və İstismara buraxılış aktlarının verilməsi ilə bağlı təkrar baxışlar keçirilmişdir. Hal-hazırda elektrik qurğularının istismara buraxılış aktı qaydalara müvafiq olaraq 5 iş günü müddətində verilir.

Büdcədən maliyyələşən müəssisə və təşkilatların elektrik qurğularında aparılmış texniki yoxlamalara dair hesabat

Agentlik tərəfindən hesabat dövrü ərzində büdcədən maliyyələşən istehlakçılarda elektrik qurğularının texniki istismar, təhlükəsizlik texnikası qaydalarına əməl olunmasının və elektrik enerjisindən istifadənin vəziyyəti ilə bağlı, təsdiq olunmuş iş planına uyğun olaraq 1110 sayda texniki yoxlama aparılmışdır.

Həmin yoxlamalar zamanı aşkar edilmiş pozuntularla əlaqədar olaraq cavabdeh şəxslər barəsində İnzibati Xətalər Məcəlləsinin müvafiq maddələrinin tələblərinə uyğun olaraq inzibati xəta haqqında protokollar tərtib olunmuş, həmçinin pozuntuların aradan qaldırılması üçün icrası məcburi olan göstərişlər verilmişdir.

Elektroenergetika müəssisəsi ilə enerji təchizatı müəssisəsi arasında quraşdırılmış elektrik sayğaclarının yoxlanmasına dair hesabat

Agentlik tərəfindən "Elektrik enerjisindən istifadə Qaydaları"nın 7.15-ci bəndinin yerinə yetirilməsi məqsədi ilə hesabat dövrü ərzində müvafiq olaraq "Azərenerji" ASC və "Azərişiq" ASC-nin nümayəndələrinin iştirakı ilə 77 sayda elektrik sayğacının texniki vəziyyətinə baxış keçirilmiş, cərəyan transformatorlarının sxemləri və əmsalları yoxlanılıb möhürlənmiş, sayğaclar kompüterlə oxunmuş, qüsurlar sənədləşdirilmişdir.

Elektrik və istilik enerjisi sahəsində istehsalçıların, təchizatçıların, ötürücülərin, paylayıcıların və onların tabeli qurumlarının, habelə istehlakçıların (məişət abonentləri istisna olmaqla) elektrik və istilik təsərrüfatına cavabdeh şəxslərin və təhlükəsizlik texnikası üzrə mühəndislərin biliklərinin yoxlanılmasına dair hesabat

Agentliyin Nizamnaməsinin 3.1.38-ci yarımbəndinin tələblərinə əsasən (müvafiq sahədə fəaliyyət göstərən müəssisələrin və onların tabeliyindəki qurumların əməkdaşlarına, habelə istehlakçılara (məişət abonentləri istisna olmaqla), elektrik təsərrüfatlarına cavabdeh şəxslərə və təhlükəsizlik texnikası üzrə mühəndislərə müvafiq sahədə əməyin mühafizəsi norma və qaydalarına dair təlimlər keçir, onların peşə biliklərini yoxlayır və yoxlamanın nəticələri barədə təkliflər verir) daxil olan ərizələr əsasında, hesabat dövrü ərzində 181 müəssisədə 1196 nəfər olmaqla elektrik təsərrüfatlarına cavabdeh şəxslərin və təhlükəsizlik texnikası üzrə mühəndislərin əməyin mühafizəsi norma və qaydaları, texniki istismar, texniki təhlükəsizlik, yanğın təhlükəsizliyi qaydaları üzrə peşə bilikləri yoxlanmışdır.

Həmin yoxlama nəticəsində biliklərin artırılması üzrə Agentlik tərəfindən ödənişsiz olaraq təkliflər verilmiş, bu istiqamətdə müvafiq şəxslərə metodiki yardım göstərilmişdir.

Elektroenergetika sahəsində payız-qış mövsümünə hazırlığın yoxlanılmasına dair hesabat

Agentlik tərəfindən enerji təchizatı şəbəkələrinin etibarlı və dayanıqlı işinin təşkili, istehlakçıların keyfiyyətli və fasiləsiz enerji ilə təchiz olunması məqsədi ilə 2019-2020-ci illərin payız-qış mövsümünə hazırlıqla əlaqədar "Azərişiq" ASC-nin Regional Enerji Təchizatı və Satışı İdarələrinin elektrik qurğu və avadanlıqlarında yoxlamalar aparılmışdır.

Yoxlama zamanı tədbirlər planında nəzərdə tutulan bir sıra işlərin yerinə yetirilmədiyi və ya qismən yerinə yetirildiyi müəyyən edilmişdir. Payız-qış mövsümünə hazırlıqla əlaqədar tədbirlər planının hazırlanması zamanı icrası vacib olan tədbirlərin nəzərə alınması və 2019-2020-ci il payız-qış mövsümünə hazırlıqla əlaqədar tədbirlər planında nəzərdə tutulmuş, lakin yerinə yetirilməmiş və ya qismən yerinə yetirilmiş tədbirlərin icra olunması ilə əlaqədar aidiyyəti üzrə göstərişlər verilmişdir.

Regionlarda elektrik enerjisi təchizatının yaxşılaşdırılması sahəsində aparılan işlər

"Azərbaycan Respublikasının regionlarında 0,4 kV-luq elektrik şəbəkələrinin mövcud vəziyyətinin öyrənilməsi məqsədi ilə İşçi qrupun yaradılması barədə" Energetika nazirinin F-87 nömrəli 5 sentyabr 2019-cu il tarixli əmrinin icrası ilə əlaqədar olaraq, Agentliyin və "Azərişiq" ASC-nin əməkdaşları tərəfindən 54 elektrik şəbəkəsi üzrə 461 kəndin elektrik təsərrüfatına baxış keçirilmiş, bir sıra nöqsan və çatışmazlıqlar qeydə alınmış, istismara ən yararsız elektrik şəbəkələrinin mövcud vəziyyətini əks etdirən 2651 ədəd şəkil çəkilmişdir. Toplanmış bütün materiallar (şəkillər ilə birlikdə) Agentliyin filiallarının və "Azərişiq" ASC-nin regional idarələrinin rəhbər vəzifəli şəxsləri tərəfindən rəsmiləşdirilərək Agentliyə təqdim edilmişdir. Hər bir region üzrə təqdim edilmiş şəkillər əsasında foto albomlar hazırlanmışdır. Aşkar olunmuş istismara ən yararsız şəbəkələrin təmiri istiqamətində tədbirlər görülməkdədir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 27 may tarixli 246 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Şəhər və rayon (şəhər rayonu istisna olmaqla) inzibati ərazi vahidi üzrə elektrik enerjisi, qaz və su təchizatı şəbəkələrinin və sistemlərinin, həmin sistemlərdə mövcud qoşulma imkanlarını (sərbəst gücləri) əks etdirən məlumatların mühəndis-kommunikasiya təminatı xidmətləri göstərən təchizat müəssisələrinin internet saytlarına yerləşdirilməsi formasının və müddətinin müəyyən edilməsi Qaydaları"nın icrasına dair hesabat

Qərarın icrası ilə bağlı Energetika naziri tərəfindən 2019-cu il 4 iyul tarixli F-64 nömrəli əmr imzalanmış, əmrə əsasən müvafiq tapşırıqlar əsasında təchizatçı müəssisələrin aidiyyəti şəxsləri ilə danışıqlar aparılmış, sərbəst güclər barədə məlumatların, mütəmadi olaraq aidiyyəti qurumların rəsmi internet səhifələrində yerləşdirilməsi təmin edilmiş və bu istiqamətdə işlər davam etdirilir.

Elektrik enerjisi təchizatı üzrə şikayətlərin araşdırılmasına dair hesabat

Hesabat dövrü ərzində elektrik enerjisi təchizatında yol verilən hüquq pozuntularına dair istehlakçılardan və bilavasitə Energetika Nazirliyindən Agentliyə daxil olmuş 2116 şikayət mahiyyəti üzrə araşdırılmışdır. Həmin araşdırmaların nəticələri Energetika Nazirliyinə bildirilmiş, pozuntuların aradan qaldırılması üçün qanunvericiliklə nəzərdə tutulan tədbirlər görülmüşdür.

Araşdırma zamanı müəyyən edilmişdir ki, həmin şikayətlərin əksəriyyəti aşağıdakı pozuntularla bağlı olmuşdur:

- xəbərdarlıq edilmədən qanunsuz olaraq elektrik enerjisinin dayandırılması;
- gərginliyin normadan aşağı olması;
- elektrik sayğacları istehlakçının mülkiyyətində olmayan yerdə quraşdırıldığı halda sayğacda baş verən pozuntuya görə istehlakçının ziyanına aktların tərtib edilməsi;
- tərtib olunmuş aktlara görə yenidən hesablaşmaların düzgün aparılmaması;
- elektrik enerjisinin təchizatında fasilələrin yaranması;
- istehlakçıların elektrik şəbəkəsinə qoşulması zamanı enerji təchizatı müəssisəsi tərəfindən mövcud qaydaların tələblərinə əməl olunmaması.

Hesabat dövrü ərzində cəmi 43 ərizə üzrə şikayətin əsassız olduğu müəyyən edilmiş, bu barədə şikayətçilər kifayət qədər məlumatlandırılmışlar.

Digər şikayətlərin araşdırılması zamanı aşkar edilmiş qayda pozuntuları ilə əlaqədar cavabdeh şəxslər barəsində İnzibati Xətalər Məcəlləsinin müvafiq maddələrinin tələblərinə uyğun olaraq inzibati xəta haqqında protokollar tərtib olunmuş, həmçinin pozuntuların aradan qaldırılması üçün aidiyyəti üzrə icrası məcburi olan göstərişlər verilmişdir. Vətəndaşlar tərəfindən onların elektrik enerjisi təchizatı ilə bağlı müraciətlərinin həllində göstərilmiş köməklilyə görə Agentliyə 231 təşəkkür məktubu daxil olmuşdur.

Qaz təchizatı sahəsində tikilən, yenidən qurulan obyektlərin layihə sənədlərinin razılaştırılmasına dair hesabat

Agentlik tərəfindən hesabat dövrü ərzində 4631 sayda tikinti obyektlərinin qaz təchizatı üçün hazırlanmış layihə sənədləri razılaştırılmış, 108 sayda layihə sənədlərində isə aşkar olunmuş çatışmazlıq səbəbindən razılaştırılmasından imtina olunmuşdur.

Araşdırma aparılarkən layihələrdə aşağıda qeyd edilən pozuntu hallarına yol verildiyi müəyyən olunmuşdur:

- texniki şərtlərdə qoyulan tələblərdən kənara çıxmalar;
- işçi layihənin qüvvədə olma müddətinin bitməsi;
- işçi layihənin qaz paylayıcısı ilə razılaştırılmaması;
- qaz qurğularının texniki xarakteristikalarının tam şəkildə qeyd olunmaması.

Layihələrdə yol verilən pozuntuların aradan qaldırılması istiqamətində müraciət edənlərə Agentlik tərəfindən ödənişsiz metodiki yardım göstərilmiş, pozuntuların aradan qaldırılmasına köməklik edilmişdir. Hal-hazırda qaz təchizatı üçün hazırlanmış layihə sənədləri qaydalara müvafiq olaraq 3 iş günü ərzində razılaştırılır.

Sənaye qaz qurğularının istismarına icazə verilməsinə dair hesabat

Agentlik tərəfindən hesabat dövrü ərzində təbii qaz istehlakçılarının təqdim etdikləri 822 sayda razılaşdırılmış layihəyə uyğun olaraq tikintisi başa çatdırılmış sənaye qaz qurğularının istismarına icazə verilmişdir.

Sənaye qaz qurğularının istismarına icazə verilməsinə dair müraciətlər araşdırılarkən aşağıdakı tipik pozuntu halları aşkar edilmişdir:

- sənaye qaz qurğularının texniki pasportlarının təqdim olunmaması;
- tikinti norma və qaydalarının tələblərinin pozulması;
- layihəyə uyğun olaraq qurğu və avadanlıqların tam quraşdırılmaması;

Müraciət edənlərə müvafiq qüsurların aradan qaldırılması üzrə ödənişsiz məsləhətlər verilmiş, metodiki köməklik göstərilmişdir. Həmin qüsurlar aradan qaldırıldıqdan sonra sifarişçilərin təkrar müraciəti əsasında sənaye qaz qurğularının istismarına icazə verilmişdir. Hal-hazırda sənaye qaz qurğularının istismarına icazə qaydalara müvafiq olaraq 5 iş günü müddətində verilir.

Büdcədən maliyyələşən müəssisə və təşkilatların qaz təchizatı sahəsində aparılmış texniki yoxlamalara dair hesabat

Hesabat dövrü ərzində yoxlamalar üzrə büdcədən maliyyələşən müəssisələrdə qazdan səmərəli istifadənin və qaz qurğularının etibarlı istismarının təmin edilməsinin, həmçinin, Azərbaycan Respublikasının qanunlarının, "Qazdan istifadə Qaydaları"nın və müvafiq sahəyə dair digər normativ hüquqi aktların tələblərinə əməl olunmasının vəziyyətinin araşdırılması məqsədi ilə 882 obyektə texniki yoxlama aparılmışdır.

Həmin yoxlamalar zamanı aşkar edilmiş pozuntularla əlaqədar olaraq cavabdeh şəxslər barəsində İnzibati Xətalər Məcəlləsinin müvafiq maddələrinin tələblərinə uyğun olaraq inzibati xəta haqqında protokollar tərtib olunmuş, həmçinin pozuntuların aradan qaldırılması üçün icrası məcburi olan göstərişlər verilmişdir.

Qaz təchizatı sahəsində şikayətlərin araşdırılmasına dair hesabat

Hesabat dövrü ərzində qaz təchizatında yol verilən hüquq pozuntularına dair istehlakçılardan və bilavasitə Energetika Nazirliyindən Agentliyə daxil olmuş 875 şikayət mahiyyəti üzrə araşdırılmışdır. Şikayətlərin əksəriyyəti aşağıdakı pozuntularla bağlı olmuşdur:

- qazın təzyiqinin normadan aşağı olması;
- qaz təchizatında fasilələrin yaranması;
- qazpaylayıcı tərəfindən tərtib olunmuş aktlara görə əlavə hesablatların aparılması;
- fərdi yaşayış evlərinin qazlaşdırılması və qaz sayğaclarının quraşdırılması;
- sahibkarlıq obyektlərində təzyiq tənzimləyicilərinin yerinin dəyişdirilməsi;
- baş vermiş qaz sızmalarının aradan qaldırılması;

- təbii qazın keyfiyyət göstəricilərinin yaxşılaşdırılması.

Hesabat dövrü ərzində cəmi 18 şikayət ərizəsi üzrə şikayətin əsassız olduğu müəyyən edilmiş, bu barədə şikayətçilər kifayət qədər məlumatlandırılmışlar.

Digər şikayətlərin araşdırılması zamanı aşkar edilmiş qayda pozuntuları ilə əlaqədar olaraq cavabdeh şəxslər barəsində İnzibati Xətalər Məcəlləsinin müvafiq maddələrinin tələblərinə uyğun olaraq inzibati xəta haqqında protokollar tərtib olunmuş, həmçinin pozuntuların aradan qaldırılması üçün aidiyyəti üzrə icrası məcburi olan göstərişlər verilmişdir. Vətəndaşlar tərəfindən onların qaz təchizatı ilə bağlı müraciətlərinin həllində göstərilmiş köməliyə görə Agentliyə 141 təşəkkür məktubu daxil olmuşdur.

Texniki Şuraların fəaliyyətinə dair hesabat

Hesabat dövründə Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyinin 2019-cu il 19 mart tarixli F-32 nömrəli Əmri ilə Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyinin 2019-cu il üçün təsdiq olunmuş İş Planının 4-cü bəndinin 5-ci yarımbəndində qeyd edilmiş, "Texniki Şuraların fəaliyyətinin təşkili" ilə bağlı, 12 mərkəz üzrə (1 sayılı "ASAN Kommunal", 2 sayılı "ASAN Kommunal", Sumqayıt, Gəncə, Sabirabad, İmişli, Masallı, Quba, Bərdə, Mingəçevir, Qəbələ və Şəki "ASAN xidmət" mərkəzləri) yaradılmış Texniki Şuraların fəaliyyəti tam şəkildə təmin olunmuşdur.

Hesabat dövrü ərzində 1 sayılı "ASAN Kommunal", 2 sayılı "ASAN Kommunal", Sumqayıt, Gəncə, Sabirabad, İmişli, Masallı, Quba, Bərdə, Mingəçevir, Qəbələ və Şəki "ASAN xidmət" mərkəzlərində fəaliyyət göstərən Texniki Şuralara Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 27 aprel tarixli 180 nömrəli "Tikinti obyektlərinin enerji təchizatı şəbəkəsinə qoşulmasına görə qoşulma haqqı məbləği"nin təsdiq edilməsi barədə Qərarına uyğun olaraq ümumilikdə 2280 müraciət daxil olmuş, onlardan 2247 icra edilmiş, 33 müraciətə isə təqdim olunmuş sənədlərdə uyğunsuzluqlar səbəbindən baxılmamış saxlanılmışdır.

Sifarişçilər tərəfindən "ASAN xidmət" və "ASAN Kommunal" mərkəzlərinə olunan müraciətlərlə bağlı yaranmış şikayətlərə Agentlik tərəfindən baxılmış, müvafiq qaydada həll edilərək sahibkarların məmnunluğu təmin edilmişdir.

İnzibati xətalara dair hesabat

Hesabat dövründə Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin (İXM) 279-cu, 280-ci, 281.1-ci, 281.2-ci, 282.1-ci və 282.2-ci maddələri üzrə protokolların tərtib edilməsi Agentliyin səlahiyyətinə verilmişdir. Bu sahədə Agentliyin əməkdaşları tərəfindən bir sıra işlər görülmüşdür. O cümlədən:

İXM-nin müvafiq maddələri üzrə Agentliyin filialları tərəfindən ümumilikdə 111 sayda inzibati xəta haqqında protokol tərtib edilmişdir. Onlardan 43 ədədi elektrik enerjisi təchizatı sahəsində, 68 ədədi isə qaz təchizatı sahəsində tərtib olunmuş və baxılması üçün EN-ə göndərilmişdir.

Agentlik tərəfindən aparılmış araşdırmalar nəticəsində hesabat dövrü ərzində ümumilikdə 42 sayda obyektin elektrik qurğu və avadanlıqları "Elektrik enerjisindən istifadə Qaydaları"nın, 17 sayda isə qaz qurğularının "Qazdan istifadə Qaydaları"nın tələbləri pozulmaqla texniki sənədləşdirmə aparılmadan elektrik enerjisi və qazpaylayıcı

şəbəkələrinə qoşulduğu aşkar edilmiş, müvafiq tədbirlər görülməklə sənədləşməsi təmin olunmuşdur.

Mövcud qaydalar pozularaq, texniki sənədləşmə aparılmadan elektrik və qazpaylayıcı şəbəkələrə qoşulmuş elektrik və sənaye qaz qurğularının şəbəkəyə qoşulmasının qaydaların tələblərinə müvafiq təmin edilməsi barədə Agentlik tərəfindən müvafiq olaraq enerji təchizatı müəssisələrinə və qazpaylayıcılara göstərişlər verilmiş və məktublarla müraciətlər edilmişdir.

Fəsil II

STRATEGİYANIN MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ VƏ İNNOVASIYALAR ÜZRƏ FƏALİYYƏT

Strateji planlaşdırma və innovasiyalar sahəsində aparılmış təhlillərə və hazırlanmış təkliflərə dair hesabat

Enerjinin istehsalı, ötürülməsi və paylanması sahələrində Agentlik tərəfindən 2019-cu il ərzində aparılmış təhlillər aşağıdakılardır:

- Elektrik stansiyalarının tikintisi üçün hazırlanmış texniki-iqtisadi əsaslandırma göstəriciləri əsasında istehsalın səmərəliliyinin simulyasiya modeli hazırlanmışdır;
- İstilik elektrik stansiyalarının səmərəlilik göstəriciləri əsasında tələbatın qarşılınması üzrə istehsalın planlaşdırılması üçün simulyasiya modelinin ilkin versiyası hazırlanmışdır;
- 400 MVt külək və günəş elektrik stansiyalarının enerjisistemə qoşulması üçün tələb olunan operativ ehtiyat güc hesablanmış və energetik xarakteristikalar əsasında xərclərin hesabı aparılmışdır;
- “Şimal ES” MMC-də tikintisi tamamlanmaqda olan 400 MVt-ıq II Blokun istismarının yubanması nəticəsində yaranan zərərlə bağlı hesabat təhlil edilmiş və yeni hesabat aparılaraq ARAYIŞ hazırlanmışdır;
- İstehlakçılara məxsus elektrik təsərrüfatının enerji təchizatı müəssisəsinin balansına verilməsi məsələsinin hüquqi və iqtisadi əsasları araşdırılmışdır;
- Ölkədə istilik təchizatı sisteminin səmərəliliyini artırmaq, istehlakçıların tələbatının etibarlı şəkildə ödənilməsinə təmin etmək və bu sahədə islahatların aparılması məqsədilə "Azəristilik" ASC və VPC şirkətləri ilə araşdırmalar aparılmış, zəruri məlumatlar və təkliflər hazırlanmışdır.
- “TURCAS” şirkəti tərəfindən yeni elektrik stansiyasının tikintisi ilə bağlı təqdim edilmiş ilkin təkliflərə münasibət bildirilmiş, Anlaşma Memorandumuna dair təkliflər verilmişdir.

Yanacaq-enerji ilə əlaqədar təkliflərin verilməsinə dair hesabat

“Yanacaq ehtiyatının maliyyələşdirilməsi, yaradılması, qorunması, istifadəsi, həcmi və uçotunun həyata keçirilməsi qaydası”nın hazırlanması ilə bağlı KPMG şirkəti tərəfindən

işlənmiş qayda, müvafiq aidiyyəti qurumların rəy və təklifləri nəzərə alınmaqla yenidən işlənmişdir.

Kommunal xidmətlərin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi üzrə qaz və istilik təchizatlarına aid məsələlər tam araşdırılmış və təqdimatlar hazırlanmışdır.

Respublikanın 2019-cu il üçün yanacaq-enerji balansı əsasında araşdırma aparılaraq 2018-2021-ci illər üzrə faktiki, proqnozlaşdırılan, gözlənilən və hədəflənən göstəricilər barədə hesabat məlumatları hazırlanmışdır.

Agentliyin inkişaf istiqamətlərinin müəyyən edilməsi üçün Agentlik tərəfindən 2019-cu il ərzində "Enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində tənzimləyicinin rolu" mövzusunda təqdimat hazırlanmışdır.

Özəlləşdirmənin həyata keçirilməsinə dair hesabat

Elektroenergetika sektorunda rəqabətə əsaslanan liberal bazar modelinə mərhələli keçidlə bağlı hər bir mərhələnin xüsusiyyətləri və keçid prosesində nəticələrin iqtisadi əsaslandırılması və qiymətləndirilməsi aparılmışdır.

Dövlət-özəl tərəfdaşlığı ilə yeni elektrik stansiyalarının tikilməsi və istismarı ilə bağlı araşdırmaların aparılması və ölkənin strateji təhlükəsizlik məsələləri nəzərə alınmaqla iş planına uyğun olaraq müvafiq araşdırmalar aparılmış və toplanmış materiallar əsasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərman layihəsi hazırlanmışdır.

Özəlləşdirməyə çıxarılması planlaşdırılan elektrik stansiyalarının səmərəlilik göstəriciləri qiymətləndirilmiş və təkliflər hazırlanmışdır.

Strateji əməkdaşlığa dair hesabat

Strateji planlaşdırma və innovasiyalar üzrə qarşılıqlı əməkdaşlığın təmin edilməsi üçün Agentlik tərəfindən 2019-cu il ərzində:

- Müxtəlif təşkilatların təşkil etdiyi aidiyyəti təqdimatlarda, seminarlarda, iclaslarda iştirak olunmuşdur;
- Digər ölkə və xarici təşkilatları təmsil edən nümayəndələrlə görüşlər keçirilmişdir.

Pik saatlarda yüklənməni azaltmaq üçün günün müxtəlif vaxtlarına (gecə və gündüz) uyğun elektrik enerjisi tariflərinin tətbiq edilməsi imkanları qiymətləndirilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 06 dekabr 2016-cı il tarixli 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında kommunal xidmətlərin (elektrik və istilik enerjisi, su və qaz) inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi"nin Təfəssilatlı Tədbirlər Planı üzrə Agentliyin əsas icraçı kimi müəyyən edildiyi tədbirlər üzrə kompleks təkliflər paketi hazırlanmış və həmin Plan üzrə işlərin icrasında Agentliyin təmsil olunduğu işçi qrupların iclaslarında iştirak olunmuş və təkliflər verilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 12 sentyabr 2018-ci il tarixli 263 nömrəli Fərmanının "Dövlət informasiya ehtiyatları və sistemlərinin formalaşdırılması, aparılması, inteqrasiyası və arxivləşdirilməsi Qaydaları"nın 2.1-ci bəndinə uyğun olaraq "Kommunal Xidmətlər Vahid İnformasiya Sistemi"nin (bundan sonra – KXVİS) struktur quruluşunun arxitekturası hazırlanmışdır.

“İstilik enerjisindən istifadə Qaydaları”nın layihəsinə dair Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının irad və təklifləri dərinədən öyrənilmiş, digər normativ sənədlərlə uyğunluq məsələləri araşdırılmış və layihənin üzərində düzəlişlərin aparılması ilə bağlı təkliflər hazırlanmışdır.

Elektrik enerjisindən istifadə modellərinin müzakirə olunması çərçivəsində strateji vacib istehlakçı kateqoriyalarının müəyyən edilməsi üzrə təkliflər verilmişdir.

"2018-2020-ci illər üçün Avropa İttifaqı Azərbaycan Tərəfdaşlıq Prioritetləri" sənədi ilə müəyyən edilmiş meyarlar əsasında layihələr barədə təkliflər hazırlanmışdır.

Türkiyə Respublikasının 19 iyul 1997-ci il tarixli “Tik – İdarə et” modeli əsasında elektrik enerjisi istehsalı müəssisələrinin qurulması və işlədilməsi ilə enerji satışının tənzimlənməsi haqqında 4283 nömrəli Qanunu və ondan irəli gələn məsələləri əhatə edən qaydalar öyrənilmiş və əsas prinsiplər nəzərə alınaraq Qısa Şərh hazırlanmışdır.

Rumıniya enerjisi sistemi və enerji bazarı üzrə keçirilən təlimlərdə iştirak edilmiş və əldə olunan məlumatlar təhlil edilmişdir.

“Azərbaycan Respublikasında innovativ inkişaf sahəsində koordinasiyanın təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 10 yanvar tarixli 881 nömrəli Sərəncamının 1.2-ci bəndinin icrası ilə bağlı 2019-cu ilin I yarım ili üçün Agentlik üzrə hesabat hazırlanmışdır.

“Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyasında nəzərdə tutulmuş tədbirlərlə bağlı ilk dəfə 2019-cu ilin 6 ayı üçün Agentlik üzrə hesabat hazırlanmışdır.

Azərbaycan Respublikasından elektrik enerjisi alınması ilə bağlı İran İslam Respublikasının Energetika nazirinin müraciəti araşdırılmış və qarşı tərəfə təqdim edilməsi üçün zəruri olan məlumatlar barədə sorğu hazırlanmışdır.

Fəsil III

ENERJİ KEYFİYYƏTİNİN TƏNZİMLƏNMƏSİ ÜZRƏ FƏALİYYƏT

Strateji Yol Xəritəsinin enerji keyfiyyətinin tənzimlənməsi barəsində müddələrinin icrasına dair hesabat

Tədbirlər Planının 3.2.3-cü yarımbəndinin (“Elektrik enerjisi verilişinin keyfiyyətinin izləyən əsas icra göstəricilərinin tətbiq edilməsi”) icrası məqsədi ilə istehlakçılar, xüsusilə də yük dəyişikliklərinin baş verdiyi sənaye qurğularına malik polad və alüminium istehsalçıları üçün elektrik enerjisi verilişinin keyfiyyətini izləyən əsas icra göstəricilərinin müəyyən edilməsi, əsas icra göstəriciləri tətbiq edilməklə elektrik enerjisi verilişinin keyfiyyətini və itkilərin idarə edilməsini izləyən nəzarət mexanizminin hazırlanması və tətbiq edilməsi istiqamətində Nazirliyin əməkdaşları ilə birgə Agentlik tərəfindən öz səlahiyyətləri çərçivəsində işlər görülmüşdür. Sərfiyyatı 1 milyon kVt/saatdan çox olan polad və alüminium istehsalçıları üzrə “Baku Steel Company” MMC-dən və “Azeralüminium” MMC-dən müəyyən məlumatlar əldə olunaraq yük dəyişikliklərinin baş verdiyi sənaye qurğularına malik istehlakçılarda əsas icra göstəricilərinin tətbiq edilməsi üçün “Elektrik enerjisinin əsas keyfiyyət göstəricilərinə nəzarət və elektrik enerjisinin

keyfiyyət göstəricilərini təhrif edən mənbənin (mənbəyə istiqamətin) təyin edilməsi üzrə Standart” layihəsi Agentliyin əməkdaşlarının iştirakı ilə işlənib hazırlanmış, “Azərenerji” və “Azərişiq” Səhmdar Cəmiyyətləri ilə razılaşdırılmışdır. Standartın qeydiyyatı alınması və tətbiq edilməsi istiqamətində işlər davam etməkdədir.

Tədbirlər Planının 3.3.1-ci yarımbəndinin “Reaktiv enerjiden istifadənin səmərəliyinin artırılması barədə araşdırmaların aparılması”na dair 13-cü və “Araşdırmanın nəticəsində təkliflərin hazırlanaraq təqdim edilməsi”nə dair 14-cü alt bəndləri üzrə nəzərdə tutulan tədbirlərin, həmçinin, Nizamnamənin 3.1.33-cü yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə yaradılmış alt işçi qrupu, 13-cü alt bəndin icrasını təmin edərək aparılmış araşdırmaları İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinə təqdim etmiş və ən yüksək balla qiymətləndirilmişdir. “Araşdırmanın nəticəsində təkliflərin hazırlanaraq təqdim edilməsi”nə dair 14-cü alt bəndin icrası üzrə alt işçi qrupun 16 dekabr 2019-cu il tarixində iclası keçirilmiş, təşkilatlardan daxil olan təkliflər müzakirə edilərək qərar qəbul edilmişdir. Nəticə etibarilə, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 02.02.2005-ci il tarixli 18 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Elektrik enerjisindən istifadə Qaydaları”na əlavə və düzəlişlərin edilməsi təklifləri irəli sürülmüşdür. Hal-hazırda İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinə təqdim edilmək üçün hesabat hazırlanır.

Energetika sahəsində keyfiyyət göstəricilərinin tətbiqinə dair hesabat

Hesabat dövrü ərzində Nizamnamənin 1.1-ci bəndinin və 3.1.6-cı yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə enerji keyfiyyəti göstəricilərinin təyin edilməsi və onlara nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı araşdırmalar aparılmış, təkliflər hazırlanmışdır. Həmin təkliflərə uyğun olaraq bəzi milli standartların yaradılması və qəbul edilməsi məqsədilə Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu ilə danışıqlara başlanılmış və “Ümumi təyinatlı enerjitechizati sistemində elektrik enerjisinin keyfiyyəti normaları” və “Elektrik enerji keyfiyyəti göstəricilərini ölçmə metodları” adlı iki milli standartın layihələrinin yaradılması istiqamətində İnstitut ilə ümumi razılığa gəlinmişdir.

Hesabat dövrü ərzində Nizamnamənin 3.1.5-ci və 3.1.26-cı yarımbəndlərinin icrasını təmin etmək məqsədilə “İstehlakçıların qaz təchizatında kəsintilərə dair limitlərin müəyyənləşdirilməsi və qaz paylayıcısı tərəfindən kəsinti limitlərini keçməsinə görə istehlakçılara kompensasiya ödənilməsi Qaydaları”nın və “Elektrik enerjisinin ötürülməsində və paylanmasında xidmətin keyfiyyəti və kəsinti limitləri haqqında Qaydalar”ın layihələrinə müxtəlif təşkilatlardan alınmış rəy və təkliflər əsasında əlavə və düzəlişlər edilmişdir.

Hesabat dövrü ərzində Nizamnamənin 2.2.7-ci və 3.1.2-ci yarımbəndlərinin icrasını təmin etmək məqsədilə müvafiq sahədə qiymət (tarif) siyasətinin formalaşdırılması ilə bağlı Tarif Metodologiyasının hazırlanması üzrə işçi qrup yaradılmış, metodologiyanın hazırlanmasında iştirak edilmiş, rəy və təkliflər təqdim edilərək metodologiyanın istifadə edilməsi prinsipləri öyrənilmişdir. Agentliyin Nizamnaməsinin 3.2.2-ci yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə texniki itkilərin (texnoloji sərfiyyat) təyin edilməsi və tənzimləmə istiqamətində işlərə başlanılmışdır. Belə ki, “Azərişiq” ASC-nin balansında olan və olmayan güc paylayıcı məntəqələr (TM, KTM) üzrə “Elektrik enerjisindən istifadə

Qaydaları”na uyğun olaraq texniki itkilərin uçot sistemində dəyişiklik edilməsinə nail olunmuşdur.

Qaz sahəsində keyfiyyət göstəricilərinin tətbiqinə dair hesabat

Hesabat dövrü ərzində Nizamnamənin 3.1.28-ci və 3.1.29-cu yarımbəndlərinin icrasını təmin etmək məqsədilə qazın keyfiyyət göstəricilərinin təyin edilməsi, eləcə də tənzimləmə prosedurlarının və nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı araşdırmalar aparılmış, tədbirlər görülmüşdür. Həmin tədbirlərə uyğun olaraq NQÇİ və QPM-lərdə yoxlamalar təşkil olunmuş, axın qaz xromatoqraflarının texniki baxışı keçirilmiş, müvafiq ölçü qovşaqlarından qaz nümunələri götürülərək laboratoriya şəraitində analiz edilmiş, planlaşdırılmış və plandankənar yoxlamalar nəticəsində keyfiyyət standartlarına cavab verməyən qazın paylayıcı şəbəkəyə ötürülməsinin qarşısı alınmışdır.

Qaz təchizatı sahəsində mövcud durum, problemlərin aradan qaldırılması və sistemin dayanıqlı inkişafının təmin edilməsi üzrə kompleks tədbirlərə dair SOCAR-ın "Qaz İxrac" İdarəsi, "Neftqazlayihə" İnstitutu, "Azneft" İB, "Azəriqaz" İB və Agentliyin nümayəndələrindən ibarət işçi qrup yaradılaraq qaz qarışma nöqtələrinin müəyyən edilməsi və qaz nümunələri götürülərək analiz edilməsi istiqamətində işlərə başlanılmışdır.

Keyfiyyətə nəzarət məqsədi ilə mövcud elektron sistemlərə qoşulma istiqamətində aparılan işlərə dair hesabat

Ölkədə nəql olunan, paylanan və istehlak olunan qazın keyfiyyət göstəricilərinə və digər parametrlərinə daha ətraflı, operativ nəzarət edilməsi məqsədilə SOCAR-ın "ROCWEB" informasiya portalına Agentliyin giriş imkanı təmin edilmişdir. "ROCWEB" informasiya portalı vasitəsilə aşağıda qeyd olunanlara Agentlik tərəfindən nəzarət edilir və müvafiq tədbirlər görülür:

- qazın saatlıq və gündəlik sərfi;
- qazın təzyiqi, diferensial təzyiqi;
- qazın temperaturu;
- qazın tərkibində havanın miqdarı;
- qaz ölçü qovşaqlarındakı nasazlıqlar;
- qazın xüsusi çəkisi;
- qazın keyfiyyət göstəriciləri və digər komponent tərkibləri (metan, etan, propan, oksigen və s.);
- qazın istilik törətmə qabiliyyəti;
- qazın "vobbe" ədədi;
- sərf ölçmə qovşağında borunun, daraldıcı qurğu və dəliyin diametri və s.

Bununla yanaşı, "ROCWEB" informasiya portalından Agentlik tərəfindən aşağıdakı məqsədlər üçün də istifadə edilir:

- qaz resurslarından səmərəli və qənaətlə istifadə olunmasına nəzarət edilməsi və tənzimləmənin həyata keçirilməsi;

- ölkənin yanacaq-enerji balansının tərtib edilməsi və onun yerinə yetirilməsinə nəzarət;
- qaz istehsalı və istehlakı proqnozlarının hazırlanması və həyata keçirilməsi;
- dövlət müəssisələrində qazdan istifadə üzrə istehlak limitlərinin müəyyənləşdirilməsi;
- müvafiq sahədə fəaliyyət göstərən dövlət müəssisələrində hər il üçün yanacaq-enerji resurslarının istifadəsinin, itkilərinin və texnoloji sərfiyyat normalarının müəyyən edilməsi.

Agentliyin Nizamnaməsinin 3.1.6-cı, 3.1.24-cü və 3.2.2-ci yarımbəndlərinin icrasını təmin etmək, o cümlədən elektrik enerjisinin keyfiyyət göstəriciləri və uçotuna nəzarət barədə məlumatların əldə olunması üçün "Azərenerji" ASC-də istifadədə olan "SCADA" proqram təminatına Agentliyin giriş imkanının təmin edilməsi istiqamətində işlərə başlanılmışdır.

"SCADA" proqram təminatı vasitəsilə aşağıdakı məlumatların əldə olunması gözlənilir:

- İstehsal edilən və ötürülən elektrik enerjisinə dair hesablaşmaların aparılması;
- Elektrik enerjisinin keyfiyyət göstəricilərinə və digər parametrlərinə daha ətraflı və operativ nəzarət.

2018-ci il 12 sentyabr tarixli 263 nömrəli "Dövlət informasiya ehtiyatları və sistemlərinin formalaşdırılması, aparılması, inteqrasiyası və arxivləşdirilməsi qaydaları"nın təsdiq edilməsi və elektron hökumətlə bağlı bəzi tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanının 2.1-ci bəndinin icrasının təmin edilməsi məqsədilə KXVİS-in hazırlanması istiqamətində araşdırmalar aparılmış, təkliflər hazırlanmışdır. Həmin təkliflərə uyğun olaraq enerji təchizatı müəssisələrindən kəsintilərə dair məlumatların operativ əldə edilməsi üçün vahid bazanın yaradılması istiqamətində texniki tapşırıq hazırlanaraq ASAN-a təqdim edilmişdir. Nəticə etibarilə, "İstehlakçıların qaz təchizatında kəsintilərə dair limitlərin müəyyənləşdirilməsi və kəsinti limitlərini keçməsinə görə istehlakçılara kompensasiya ödənilməsi Qaydaları"ndan və "Elektrik enerjisi təchizatında kəsintilərə dair limitlərin müəyyənləşdirilməsi və enerji təchizatı müəssisəsinin kəsinti limitlərini keçməsinə görə istehlakçılara kompensasiya ödəməsi Qaydaları"ndan irəli gələn məlumat bazasının yaradılması üçün müəyyən təkliflər verilmişdir.

Keyfiyyətə nəzarət istiqamətində Agentliyin iştirak etdiyi tədbirlərə dair hesabat

Keyfiyyətə nəzarət üzrə bilik və təcrübənin öyrənilməsi məqsədi ilə Agentliyin iştirak etdiyi tədbirlər aşağıdakılardır:

- Hesabat dövrü ərzində Nizamnamənin 3.1.42-ci və 3.2.9-cu yarımbəndlərinin icrasını təmin etmək məqsədilə peşə bacarıqlarının artırılması, eləcə də ixtisasartırma və təkmilləşdirmə kurslarında iştirakını təmin etmək üçün Agentliyin əməkdaşlarının "Elektrik şəbəkələrində və istehlakçıların elektrik

qurğularında texniki və elektrik enerjisinin uçotuna nəzarətin təşkili” proqramı adlı ixtisasartırma və təkmilləşdirmə kurslarının təşkil edilməsində iştirak edilmişdir;

- Türkiyənin Energetika və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən təşkil olunmuş "Sənayedə və binalarda enerjinin səmərəliliyi və idarə olunması" mövzusunda təlim proqramda iştirak edilmişdir. Ankara, Manisa və İzmir şəhərlərində təşkil olunmuş tədris proqramlarında iştirak edilmiş, həm nəzəri, həm də praktik olaraq enerji səmərəliliyi və idarə olunması istiqamətində təlimlər alınmışdır;
- Xəzəryanı və Qafqaz regionlarında ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi üzrə keçirilən “Caspian Ecology” 2019 - Azərbaycan Beynəlxalq Ətraf Mühit Sərgisi;
- Tədbirlər Planlarının müxtəlif bəndlərinin müzakirə olunması məqsədilə işçi qruplarında iştirak edilmişdir;
- Avropa Komissiyasının Nazirlik ilə birgə Texniki Yardım və İnformasiya mübadiləsi Aləti (TAIEX) çərçivəsində təşkil olunmuş “Enerji bazarının konsepsiyası, dizaynı və idarə edilməsi” istiqamətində seminarla iştirak edilmişdir;
- "Cənub Qaz Dəhlizi" Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 5-ci iclası - Layihə üzrə proqres yeniliklərə, nailiyyətlərə və çətinliklərə dair Məşvərət şurasının təşkil olunmasında iştirak edilmişdir;
- Energetika sektorunun transformasiyası – alınmış dərslər və perspektivlər, Elektrik enerjisi alışı müqavilələri və digər sxemlər istiqamətində, “Ernst&Young” şirkəti tərəfindən təşkil olunmuş "Enerji Bazarı İslahatı" və "Enerji Alqı-satqı Müqavilələri" mövzusunda seminarla iştirak edilmişdir;
- Neft İxrac Edən Ölkələr Təşkilatı (OPEC) və qeyri-OPEC ölkələri Nazirlərinin Birgə Monitoring Komitəsinin (JMMC) 13-cü və ekspertlərinin Birgə Texniki Komitəsinin (JTC) 27-ci iclaslarında iştirak edilmişdir;
- Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB) tərəfindən təşkil olunmuş və DNV GL şirkətinin keçirdiyi "Gələcək elektroenergetika bazarının modeli" mövzusunda təşkil olunmuş seminarla iştirak edilmişdir;
- DNV GL şirkəti tərəfindən təşkil olunmuş "Elektrik stansiyalarında auditin keçirilməsi", “Şəbəkələrdə Elektrik Enerjisinin İtkiləri”, “Qaz sahəsində tənzimləmə”, “Rəqabətli bazar” mövzusunda təşkil olunmuş seminarlarda iştirak edilmişdir;
- Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB) tərəfindən təşkil olunmuş “Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyinin fəaliyyətinə dəstək” layihəsi çərçivəsində "Bərpa olunan enerji mənbələri” mövzusunda həsr olunmuş seminarla iştirak edilmişdir;
- Agentlik keyfiyyətə nəzarətlə bağlı ERRA çərçivəsində təşkil olunan işçi qruplarında da təmsil olunmuşdur.

Fəsil IV

İNVESTİSİYALARIN CƏLB OLUNMASI ÜZRƏ FƏALİYYƏT

İnvestisiya mühitinin əlverişliliyinin artırılması, stimullaşdırıcı mexanizmlərin hazırlanması və liberallaşdırma istiqamətində aparılan işlərə dair hesabat

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Azərbaycan Respublikasının energetika sektorunda islahatların sürətləndirilməsi haqqında 29 may 2019-cu il tarixli 1209 nömrəli “Azərbaycan Respublikasının energetika sektorunda islahatların sürətləndirilməsi haqqında” Sərəncamına əsasən Energetika Nazirliyinə qabaqcıl beynəlxalq təcrübəni nəzərə almaqla və tanınmış beynəlxalq məsləhətçi şirkətləri cəlb edərək “Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında”, “Energetika və kommunal xidmətlər sahələrində tənzimləyici haqqında” Azərbaycan Respublikası qanunlarının layihələrini, habelə “Energetika haqqında” və “Qaz təchizatı haqqında” Azərbaycan Respublikası qanunlarının yeni layihələrini hazırlayıb on iki ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim olunması tapşırılmışdır.

Qeyd olunan Sərəncamının müvafiq bəndlərinin tələblərinə uyğun olaraq yeni generasiya mənbələrinin yaradılması, elektroenergetika sektorunda rəqabətə əsaslanan liberal bazar modelinə mərhələli keçid, investisiyaların cəlb edilməsini təmin etmək məqsədilə hazırlanmış normativ hüquqi aktlar qəbul olunduqdan sonra elektrik enerjisi istehsalında özəl sektorun payının artması, rəqabətli enerji bazarının formalaşdırılması əsas hədəf kimi seçilmişdir.

Bununla əlaqədar olaraq, Nazirlik tərəfindən “Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında”, “Energetika və kommunal xidmətlər sahələrində tənzimləyici haqqında” təqdim olunmuş qanun layihələrinə Agentliyin rəhbərliyinin dərkənarına müvafiq olaraq aidiyyəti üzrə baxılmış, müzakirələrdə iştirak olunmuş, müvafiq rəy və təkliflər təqdim edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin “Bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə sahəsində pilot layihələrin həyata keçirilməsi tədbirləri haqqında” 5 dekabr 2019-cu il tarixli 1673 nömrəli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasında bərpa olunan enerji mənbələri (külək və günəş) üzrə elektrik stansiyalarının tikintisi ilə bağlı pilot layihələrin icra olunması nəzərdə tutulur ki, bu da öz növbəsində bərpa olunan enerji mənbələri hesabına özəl investorların cəlb olunması ilə əldə ediləcək elektrik enerjisi ölkənin enerji ixrac potensialının artırılmasında və artan daxili bazarın tələbini ödənməsində müstəsna rol oynayacağı gözlənilir.

Hesabat dövründə müvafiq sahədə beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla, “Tik-idarə et-təhvil ver” modeli, “Dövlət və özəl sektor əməkdaşlığı - alternativ satınalmalar modeli” çərçivəsində daxili və xarici investisiyaların cəlb olunması imkanları araşdırılmışdır.

Tənzimləmə subyektlərinin mövcud vəziyyəti təhlil edilməklə, ölkənin enerji təhlükəsizliyi və iqtisadi maraqlarını təmin etmək baxımından əhəmiyyəti, sahə xüsusiyyətləri, yerli əhəmiyyəti nəzərə alınmaqla energetika sektorunun

liberallaşdırılması, sahibkarlıq fəaliyyətinin genişləndirilməsi, rəqabət mühitinin formalaşdırılması ilə bağlı araşdırmalar davam etdirilmişdir.

Hesabat dövrü ərzində enerji bazarının liberallaşması üzrə təkliflərin ümumiləşdirilməsi üçün müvafiq energetika subyektlərindən və onların törəmə müəssisələrdən məlumatlar toplanmış, onların hüquqi statusları, təşkilati-hüquqi formaları, maliyyə vəziyyətləri, biznes prosesləri təhlil edilmiş, su elektrik stansiyaları üzrə qoyuluş gücü baxımından meyar kimi 25 MVt-dan, istilik elektrik stansiyalarından isə pik yüklərinin 10 %-dən aşağı olanların özəlləşdirilməsi və ya idarəetməyə verilməsinin mümkünlüyü nəzərdən keçirilmişdir.

Aparılmış araşdırmalara əsasən, elektrik enerjisinin istehsalı sahəsinə özəl investisiyaların cəlb edilməsi üçün aktivlərin prioritetləşdirilməsi ilə və faydalı iş əmsalı 44 % təşkil edən modul tipli elektrik stansiyalarının 30 %-dək havaya atılan istilik enerjisindən səmərəli istifadə etməklə FİƏ-nin əhəmiyyətli dərəcədə yüksəldilməsinin təmin edilməsi məqsədi ilə özəlləşmə ilə bağlı qərarın qəbul edilməsi zərurətinin olduğu müəyyən edilmişdir.

Habelə, Paylayıcı elektrik şəbəkələrinin yenidən qurulması üçün investisiyaların cəlb edilməsi məqsədi ilə istehsal, ötürmə və təchizat fəaliyyətlərinin struktur bölgüsü üçün balans mənsubiyyətinin müəyyənləşdirilməsi ilə fəaliyyətlərin texniki, həmçinin, aktivlərin və öhdəliklərin ayrılması ilə səlahiyyət və məsuliyyətlərin hüquqi bölgüsünün aparılması, regional enerji təchizatı müəssisələrinin yaradılması və uzunmüddətli idarəetməyə verilməsi yolu ilə özəlləşdirilməsi barədə qərarın qəbul edilməsi təklif olunmuşdur.

Bununla yanaşı ölkə ərazisində bərpa olunan enerji mənbələri hesabına qurulmuş lakin fəaliyyəti tam təmin olunmamış və ümumi şəbəkəyə qoşulmamış stansiyaların mövcud vəziyyəti təhlil olunmuş və elektrik enerjisinin istehsalı sahəsinə özəl investisiyaların cəlb edilməsi ilə bağlı təkliflər hazırlanmışdır.

Fəsil V

HÜQUQİ TƏMİNAT ÜZRƏ FƏALİYYƏT

Qanunvericilik islahatları istiqamətində görülən işlərə dair hesabat

Agentlik tərəfindən hesabat dövrü ərzində qanunvericilik islahatları sahəsində aşağıdakı işlər görülmüşdür:

- Nazirlik tərəfindən “Elektroenergetika haqqında” və “Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında” qanun layihələrinin təkmilləşdirilməsində iştirak edilmişdir;
- “Energetika və kommunal xidmətlər sahələrində tənzimləyici haqqında” Qanun layihəsinin, həmin layihə ilə əlaqədar digər qanunlara dəyişiklik layihələrinin, habelə müvafiq fərman layihəsinin hazırlanması və maraqlı tərəflərlə müzakirəsi, eyni zamanda, həmin normativ hüquqi akt layihələrinin əsaslandırılmasının hazırlanması təmin edilmişdir;

- “Elektrik qurğularının quraşdırılması qaydası”, “Elektrik və istilik qurğularının texniki istismar qaydası”, “Elektrik və istilik qurğularının istismarında təhlükəsizlik texnikası qaydası”, “Elektrik və istilik enerjisi, habelə qaz təchizatı sahəsində payız-qış mövsümünə hazırlıq işlərinin aparılması qaydası” və “Yanacaq ehtiyatının maliyyələşdirilməsi, yaradılması, qorunması, istifadəsi, həcmi və uçotunun həyata keçirilməsi qaydası”nın layihələrinin hazırlanması və maraqlı tərəflərlə razılaşdırılması, habelə həmin normativ hüquqi akt layihələri üzrə əsaslandırmanın hazırlanması təşkil edilmişdir;
- “Energetika haqqında” və “Qaz təchizatı haqqında” Azərbaycan Respublikası qanunlarının yeni layihələrinin hazırlanması üzrə işçi qrupun işində, o cümlədən həmin layihələr üzrə texniki tapşırığın formalaşmasında iştirak edilmişdir;
- “İstilik enerjisindən istifadə qaydaları”nın layihəsinin təkmilləşdirilməsində iştirak edilmişdir;
- “İstilik təchizatı haqqında” qanun layihəsinin hazırlanması üzrə əsaslandırma hazırlanmışdır;
- “Elektrik enerjisindən istifadə qaydaları”nın bəzi müddələrinin dəqiqləşdirilməsi üçün həmin qaydalara yeni dəyişiklik layihələrinin hazırlanması üzrə işçi qrup yaradılmış, maraqlı tərəflərin iştirakı ilə müzakirələr aparılmışdır;
- Elektroenergetika şəbəkəsi üzrə Şəbəkə Məcəlləsi layihəsinə rəy və təkliflər verilmişdir;
- Agentliyin Nizamnaməsinin və strukturunun yeni redaksiyası hazırlanmış və müzakirəyə təqdim edilmişdir;
- Agentliyin filialları haqqında əsasnamələr hazırlanıb Nazirliyin təsdiqinə təqdim edilmişdir.
- Agentliyin şöbələri və Departamenti haqqında əsasnamələr hazırlanmış, İdarə Heyətində müzakirə edilmiş və sədrin imzasına təqdim edilmişdir;
- “Elektrik enerjisi üzrə tarif metodologiyası” üzrə layihə hazırlanmış və razılaşdırılması üçün aidiyyəti qurumlara təqdim edilmişdir;
- “Azərbaycan Respublikasının energetika sektorunda islahatların sürətləndirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamının layihəsinə rəy verilmiş, layihə 29.05.2019-cu il tarixində 1209 nömrəsi ilə təsdiqlənmişdir;
- “Elektrik enerjisi təchizatında kəsintilərə dair limitlərin müəyyənləşdirilməsi və enerji təchizatı müəssisəsinin kəsinti limitlərini keçməsinə görə istehlakçılara kompensasiya ödəməsi” Qaydalarının layihəsi hazırlanmış, aidiyyəti qurumların rəyləri nəzərə alınaraq yenidən işlənmiş və Prezident Administrasiyasına təqdim edilmişdir;
- “Qaz təchizatında kəsintilərə dair limitlərin müəyyənləşdirilməsi və qaz paylayıcısının kəsinti limitlərini keçməsinə görə istehlakçılara kompensasiya ödənilməsi” Qaydalarının layihəsi hazırlanmış, aidiyyəti qurumların rəyləri

nəzərə alınaraq yenidən işlənmiş və Prezident Administrasiyasına təqdim edilmişdir;

- “Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında” Qanun layihəsinin təkmilləşdirilməsində iştirak edilmişdir;
- “Tənzimlənən qiymətlər haqqında” Qanun layihəsinə rəy verilmişdir;
- “Elektrik enerjisinin istehsalı sahəsinə özəl investisiyaların cəlb edilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncam layihəsinin hazırlanmasında iştirak edilmişdir;
- “Elektrik enerjisi sektorunun liberallaşdırılması məqsədi ilə özəl sektorun iştirakının təmin edilməsi haqqında” - Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncam layihəsinin hazırlanmasında iştirak edilmişdir;
- “İstilik təchizatı sahəsində islahatların sürətləndirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncam layihəsi hazırlanmış və Prezident Administrasiyasına təqdim edilmişdir;
- “Elektroenergetika və qaz təchizatı sahəsində fəaliyyət göstərən paylarının (səhmlərinin) nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslər arasında qarşılıqlı ödəniş məsələlərinin tənzimlənməsi və daxil olmuş vəsaitlərdən istifadə Qaydası”nda dəyişikliklər edilməsi haqqında” Nazirlər Kabinetinin Qərar layihəsi hazırlanmış, aidiyyəti qurumlarla razılaşdırılması üçün təqdim edilmişdir.

Agentlik tərəfindən aşağıdakı normativ aktların hazırlanması üzrə təşəbbüslər irəli sürülmüş, əsaslandırma hazırlanmışdır:

- Qaz təchizatı üzrə tarif metodologiyası;
- İstilik-təchizat üzrə tarif metodologiyası;
- Müvafiq sahədə mübahisələrin həlli üzrə qaydalar;
- Müvafiq sahədə mühüm hüquqi aktların və tariflərin maraqlı tərəflərlə razılaşdırılması və ictimai müzakirələri üzrə qaydalar;
- “Tikinti obyektlərinin istilik təchizatının, təbii və süni işıqlandırılmasının, havalandırılmasının və akustikasının layihələndirilməsi haqqında” Qaydaya dəyişiklik layihəsi;
- “BOEM üzrə elektrik enerjisinin topdansatış bazarında alqı-satqısı müqaviləsi” layihəsi;
- “BOEM üzrə nümunəvi qoşulma müqaviləsi” layihəsi;
- “Tikinti və infrastruktur obyektləri ilə əlaqədar investisiya layihələrinin xüsusi maliyyələşmə əsasında həyata keçirilməsi haqqında” Qanuna dəyişiklik layihəsi.

Hüquqi məsələlər üzrə Energetika Nazirliyi ilə birgə fəaliyyətə dair hesabat

Nazirlik tərəfindən həyata keçirilən aşağıdakı mühüm layihələr üzrə hüquqi təminat təşkil edilmişdir:

- Ölkənin istilik-təchizat sisteminin yaxşılaşdırılması üçün Almaniyanın VPC GMBH şirkəti ilə birgə hesabatların və digər sənədlərin hazırlanmasında iştirak;
- Müvafiq strateji yol xəritəsinin icrası qaydasında hüquqi aktların layihələri;
- “Azərbaycan Respublikasının energetika sektorunda islahatların sürətləndirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 29 may tarixli 1209 nömrəli Sərəncamın icrası ilə bağlı işçi qruplarında iştirak;
- “Bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə sahəsində pilot layihələrin həyata keçirilməsi tədbirləri haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 5 dekabr tarixli 1673 nömrəli Sərəncamın icrası ilə bağlı işçi qruplarında iştirak.

Agentlik hesabat dövrü ərzində Nazirlik tərəfindən müvafiq sahədə hazırlanan digər qanunvericilik aktlarının layihələrinin hazırlanması və ya digər qurumlar tərəfindən hazırlanmış sənədlərə təkliflərin verilməsi prosesinə cəlb olunmuş, qeyd olunan proseslərdə aktiv iştirak etmişdir. Hesabat dövrü ərzində Nazirlikdə baxılan inzibati işlər üzrə Agentlik tərəfindən 131 hüquqşünas rəyi təqdim edilmiş, müvafiq işlərə baxılmasına hüquqi yardım göstərilmişdir.

Məhkəmə işlərinə dair hesabat

Agentlik hesabat dövrü ərzində 15 iş üzrə məhkəmə proseslərində mütəxəssis və cavabdeh qismində iştirak etmiş, bununla əlaqədar məhkəmələrə müvafiq mütəxəssis rəyləri, Agentliyə qarşı iddia tələblərinə dair isə etirazlar təqdim etmişdir. Hesabat dövrü ərzində Agentliyə qarşı 2 mülki iş üzrə iddia qaldırılmış, onlardan 1 iş üzrə (iddiəçinin iddiadan imtina etməsinə görə) icraata xitam verilməsi barədə, digər iş üzrə isə iddianın baxılmamış saxlanması haqqında məhkəmələr tərəfindən qəraradlar çıxarılmışdır. Agentlik tərəfindən məhkəmələrdə hər hansı bir iddia qaldırılmamışdır.

İşçi qruplarında və tədris tədbirlərində hüquqi təminatla dair hesabat

Agentlik hesabat dövrü ərzində həm Nazirlik, həm də Agentlik səviyyəsində təşkil olunan işçi qruplarına hüquqşünasları cəlb etmiş, həmin işçi qrupların hüquqi təminatını təşkil etmişdir. Eyni zamanda, ERRA və “EU4Energy” təşkilatları tərəfindən həyata keçirilən tədbirlərə və işçi qruplarına Agentlik adından hüquqşünaslardan nümayəndələr təyin edilmişdir.

Fəsil VI

TEXNİKİ NORMATİV TƏNZİMLƏMƏ İSTİQAMƏTİNDƏ FƏALİYYƏT

Texniki normativ tənzimləmə istiqamətində görülən işlərə dair hesabat

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 16 iyul tarixli 204 nömrəli Fərmanının və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 23 iyul tarixli 547s nömrəli Sərəncamının icrası məqsədilə “Elektrik qurğularının quraşdırılması Qaydası”nın, “Elektrik və istilik qurğularının texniki istismarı Qaydası”nın, “Elektrik və istilik qurğularının texniki istismarında təhlükəsizlik texnikası Qaydası”nın, “Elektrik və istilik enerjisi, habelə

qaz təchizatı sahəsində payız-qış mövsümünə hazırlıq işlərinin aparılması Qaydası”nın və “Yanacaq ehtiyatının maliyyələşdirilməsi, yaradılması, qorunması, istifadəsi, həcmi və uçotunun həyata keçirilməsi Qaydası”nın layihələri “KPMG Azerbaijan Ltd.” beynəlxalq məsləhətçi şirkətini, yerli və xarici ekspertləri cəlb etməklə hazırlanmış, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq tapşırığına əsasən, Ədliyyə Nazirliyi, Fövqəladə Hallar Nazirliyi, Maliyyə Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, SOCAR, “Azərenerji” ASC, “Azərişiq” ASC və “Azəristiliktəchizat” ASC ilə razılaşıdırılaraq layihələrin vizalanma prosesi tamamlanmış və Nazirlər Kabinetinə təqdim olunmuşdur.

“Elektrik və istilik qurğularının texniki istismarı Qaydası” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 30.12.2019-cu il tarixli 520 nömrəli Qərarı ilə təsdiq olunmuşdur.

Agentliyin əməkdaşları tənzimləmə sahəsində aşağıda qeyd olunmuş seminarlarda iştirak edərək iş fəaliyyəti ilə əlaqədar zəruri bilgilər əldə etmişdir:

- Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və TAİEX qurumu ilə birgə əməkdaşlıq çərçivəsində 14-15.01.2019-cu il tarixlərində keçirilmiş “TAİEX Workshop on Energy Markets Concept, Design and Operation” adlı seminarda;
- AYİB və DNV-GL tərəfindən 11.06.2019-cu il tarixində təşkil olunmuş “Elektrik stansiyalarında audit” mövzusunda təlimlərdə;
- AYİB və DNV-GL tərəfindən 25.06.2019-cu il tarixində təşkil olunmuş, Azərbaycan Respublikasında yeni yaradılmış “Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyinin fəaliyyətinə dəstək” layihəsi çərçivəsində “Qaz təlimi proqramı”;
- AYİB və DNV GL tərəfindən 03.07.2019-cu il tarixində təşkil olunmuş Azərbaycan Respublikasında yeni yaradılmış “Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyinin fəaliyyətinə dəstək” layihəsi çərçivəsində “Şəbəkələrdə elektrik enerjisinin itkiləri” mövzusunda təlim;
- Energetika Nazirliyi və T.C. Enerji və Təbii Kaynaklar Bakanlığı tərəfindən 11.07.2019-cu il tarixində təşkil olunmuş “Energetika sektorunda islahatlar üzrə Türkiyənin təcrübəsi” üzrə təlim;
- AYİB və DNV GL tərəfindən 30.10.2019-cu il tarixində təşkil olunmuş Azərbaycan Respublikasında yeni yaradılmış “Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyinin fəaliyyətinə dəstək” layihəsi çərçivəsində “Bərpa olunan enerji mənbələri” adlı seminar;
- Beynəlxalq ekspertlər və panel iştirakçıları ilə həm kiçik qruplarda, həm də geniş müzakirələrdə fikir mübadiləsi aparılmış və müvafiq təcrübə əldə olunmuşdur.

Hesabat dövrü ərzində Agentlik tərəfindən texniki normativ tənzimləmə istiqamətində aşağıdakı məsələlərlə bağlı rəy və təkliflər verilmişdir:

- “Energetika və kommunal xidmətlər sahələrində tənzimləyici haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi;
- “Elektroenergetika haqqında Qanun” layihəsi;
- “Qaz təchizatı haqqında Qanun” layihəsi;
- “Şəbəkə Məcəlləsi”nin (GRİD Code) layihəsi;

- “Alternativ enerji mənbələrinin şəbəkəyə qoşulma müqaviləsi”nin layihəsi;
- “ABOEMDA”nın nizamnamə layihəsi;
- “BEM gücün alınması müqaviləsi (PPA)” layihəsi;
- “Kommunal xidmətlərin vahid informasiya sistemi (KXVİS)” layihəsi;
- VPC şirkətinin "Azəristiliktəchizat" ASC-nin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsinə dair hesabat layihəsi;
- “Azərbaycan Respublikasının energetika sektorunda islahatların sürətləndirilməsi haqqında“ Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 29 may tarixli 1209 nömrəli Sərəncamından irəli gələn tapşırıqların icrasına dair Tədbirlər Planı”nın bir hissəsi olaraq, ölkədə istilik təchizatı sisteminin səmərəliliyini artırmaq, istehlakçıların tələbatının etibarlı şəkildə ödənilməsinin təmin etmək üçün bu sahələrdə islahatların aparılması ilə bağlı təkliflərin hazırlanması”.

MDB-nin Elektroenergetika Şurasının İcraiyyə Komitəsindən 2019-cu il ərzində daxil olmuş aşağıda qeyd olunan müraciətlər araşdırılaraq mütəxəssislər tərəfindən müsbət qarşılanmış və ya rəy və təkliflər bildirilmişdir:

- Müstəqil Dövlətlər Birliyi İcraiyyə Komitəsinin “Müstəqil Dövlətlər Birliyində 2020-ci ilə qədər olan müddətdə və üçüncü mərhələnin həyata keçirilməsi üçün fəaliyyət planının (2016-2020-ci illər) iqtisadi inkişaf strategiyasının yerinə yetirilməsi barədə məlumatlar”;
- “MDB iştirakçı dövlətlərdə energetik maşınqayırmanın inkişafında bir sıra tədbirlər haqqında” qərar layihəsi;
- “MDB iştirakçı dövlətlərin elektroenergetika müəssisələrində istismarın yoxlanması Qaydaları” və “MDB iştirakçı dövlətlərin elektroenergetika sahəsində təhlükəli istehsal müəssisələrində təhlükəsizlik tələblərinə əməl olunması istiqamətində istehsala nəzarət haqqında Qaydalar” layihələri;
- “Müstəqil Dövlətlər Birliyinin 2030-cu ilədək olan dövr üçün İqtisadi inkişaf strategiyası” layihəsi;
 - a) MDB çərçivəsində elektroenergetika sahəsinin müasir şəraitdə milli əsaslarının və inteqrasiya prosesinin bazisində enerjisinin qarşılıqlı texnoloji əlaqələrinin, enerji şirkətlərinin etibarlı paralel işləməsinin və dayanıqlı hərəkət koordinasiyasının təmin edilməsi;
 - b) MDB iştirakçı dövlətlərində ümumi elektroenergetika bazarının daha da təkmilləşdirilməsi;
 - c) Dövlətlərarası energetika şəbəkələrinin inkişaf etdirilməsi;
 - d) Kiçik su elektrik stansiyalarının inkişaf etdirilməsi;
 - e) Yanacaq energetika kompleksində böhran vəziyyətinin yaranması zamanı qarşılıqlı əlaqə və enerji təhlükəsizliyinin təmin olunması.
- İqtisadi inkişaf strategiyasının 2030-cu ilədək olan dövr üçün birinci mərhələsinin (2021-2025-ci illər) həyata keçirilməsi barədə Tədbirlər planının layihəsi”;

- a) “MDB Elektroenergetika Şurasının normativ və texniki sənədlərinin, həmçinin, MDB çərçivəsində elektroenergetika sahəsi üzrə beynəlxalq müqavilələrin monitorinqinin həyata keçirilməsi” yarımbəndi üzrə görülməli işlər Respublikada bir sıra normativ sənədlərin hazırlanması istiqamətində vasitəçi olacaqdır. “MDB iştirakçı dövlətlərində ümumi elektroenergetika bazarının inkişafı sahəsində normativ texniki sənədlərin işlənilib hazırlanması və tətbiqi” yarımbəndi üzrə görülməli işlər Azərbaycan, İran və Rusiya elektrik şəbəkələrinin birləşdirilməsi sahəsində (“Şimal-Cənub” enerji dəhlizi) əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinə ciddi təsir göstərəcəkdir.

Beynəlxalq təcrübələrə əsaslanaraq “İstehlakçıların elektrik enerjisi təchizatında kəsintilərə dair limitlərin müəyyənləşdirilməsi və kəsinti limitlərini keçməsinə görə istehlakçılara kompensasiya ödənilməsi” və “İstehlakçıların qaz təchizatında kəsintilərə dair limitlərin müəyyənləşdirilməsi və qaz paylayıcısı tərəfindən kəsinti limitlərini keçməsinə görə istehlakçılara kompensasiya ödənilməsi” qaydalarının texniki tənzimləmə hissəsinə rəy verilmişdir.

Fəsil VII

PROSESLƏRİN AVTOMATLAŞDIRILMASI ÜZRƏ FƏALİYYƏT

İT infrastrukturun yaradılmasına dair hesabat

Agentlik tərəfindən hesabat dövrü ərzində İT infrastrukturun yaradılması sahəsində aşağıdakı işlər görülmüşdür:

- Agentliyin fəaliyyətini təmin edəcək kompüter texnikası təchiz edilmişdir;
- Agentliyin əməkdaşları üçün rəsmi elektron ünvanlar yaradılmışdır;
- Agentliyin rəsmi internet səhifəsi olan www.aera.gov.az veb saytı hazırlanmışdır.

Agentlik tərəfindən hesabat dövrü ərzində sistem təhlili istiqamətində aşağıdakı işlər görülmüşdür:

- Agentliyin korporativ şəbəkəsinin saz vəziyyətdə saxlanması;
- Agentliyin informasiya resurslarının işləkliyinin saxlanması.

Agentlik tərəfindən hesabat dövrü ərzində şəbəkə sistemləri və məlumat bazalarının idarə olunması üzrə aşağıdakı sistem və proqram təminatlarının tətbiqi reallaşdırılmışdır:

- ESD – Elektron Sənəd Dövriyyəsi
- 1C – Maliyyə Mühasibatlıq Sistemi
- AC – Access Control / Giriş-Çıxış Nəzarət Sistemi

Agentlik tərəfindən hesabat dövrü ərzində informasiya texnologiyaları üzrə texniki dəstək verilməsi və texniki xidmətlərin təşkili istiqamətində aşağıdakı işlər görülmüşdür:

- Agentlikdə istifadə olunan kompüter texnikasının normal fəaliyyətinin təmin edilməsi;

- Agentlikdə mövcud olan texniki avadanlıqların işçi vəziyyətdə olmasının təmin edilməsi, profilaktik tədbirlərin həyata keçirilməsi.

İT sahəsində Energetika Nazirliyi ilə əməkdaşlığa dair hesabat

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 12 sentyabr tarixli 263 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət informasiya ehtiyatları və sistemlərinin formalaşdırılması, aparılması, inteqrasiyası və arxivləşdirilməsi Qaydaları”nın 2.1-ci bəndinə uyğun olaraq KXVİS-nin yaradılması istiqamətində Agentlikdə hesabat dövrü ərzində araşdırmalar aparılmış, Nazirlik tərəfindən təşkil olunan işçi qrupunun işində Agentliyin əməkdaşları fəal iştirak etmişlər. Hesabat dövrü ərzində, yaradılacaq kommunal xidmətlərinin elektron informasiya sistemində olan texniki və funksional tələbləri toplanmış, təhlil edilmiş, təkliflər hazırlanmış, habelə həmin sistemə daxil edilməsi təklif olunan məlumatların və onların ilkin mənbələri təsnifləşdirilmişdir. Bununla yanaşı, Agentlik əməkdaşları KXVİS konsepsiyasının və Texniki Tapşırığının hazırlanması prosesində birbaşa iştirak etmiş və adiçəkilen sənədlərlə bağlı təkliflər Nazirliyə təqdim edilmişdir. Həmin sistemin yaradılması üzrə Nazirlik tərəfindən təşkil olunan işçi qrupunda Agentlik təmsil olunmuşdur.

Fəsil VIII

BEYNƏLXALQ ƏMƏKDAŞLIQ ÜZRƏ FƏALİYYƏT

Beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığa dair hesabat

Agentlik tərəfindən hesabat dövrü ərzində assosiativ üzv seçilmiş ERRA təşkilatının aşağıda adları sadalanan komitələrində və işçi qrupunda iştirak təmin olunmuşdur:

- Lisenziyalaşdırma/rəqabət komitəsi;
- Tarif və qiymət komitəsi;
- İstehlakçılar və pərakəndə bazar işçi qrupu.

Agentlik hesabat dövrü ərzində müvafiq sahədə ixtisaslaşmış aşağıdakı beynəlxalq qurumlarla əməkdaşlıq etmişdir:

- Avropa Enerji Tənzimləyiciləri Şurası (CEER);
- Beynəlxalq Bərpa Olunan Enerji Agentliyi (IRENA);
- Şərq Tərəfdaşlığı;
- Avropa İttifaqı Enerji Birliyi;
- Enerji Tənzimləyicilərinin Regional Assosiasiyası (ERRA).

Bundan başqa, müvafiq sahəyə investisiyaların cəlb edilməsi məqsədi ilə Agentlik hesabat dövrü ərzində aşağıdakı beynəlxalq maliyyə qurumları ilə əməkdaşlıq etmişdir:

- Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB);
- Asiya İnkişaf Bankı (AİB).

Agentlik hesabat dövrü ərzində beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən təşkil edilmiş aşağıdakı tədbirlərin iştirakçısı olmuşdur:

- 2019-cu ilin 02-29 iyun tarixlərində Yaponiyanın Tokyo şəhərində Yaponiya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Agentliyi (JICA) tərəfindən “Enerji səmərəliliyi və saxlanması üzrə təşviq” mövzusunda təşkil olunmuş kursda;
- 2019-cu ilin 13-15 may tarixlərində Macarıstanın paytaxtı Budapeşt şəhərində ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAID) maliyyə dəstəyi ilə Kommunal Xidmətlərin Tənzimlənməsi üzrə Milli Assosiasiya (NARUC) və Enerji Tənzimləyicilərinin Regional Birliyi (ERRA) tərəfindən Qara Dəniz hövzəsi regionunda tənzimləməyə dair təşəbbüs çərçivəsində Regional Balanslaşdırma Bazarına İntegrasiya Layihəsinin 2-ci fazası üzrə 3-cü seminarda;
- 2019-cu ilin 21-24 may tarixlərində Minsk şəhərində "Mənzil idarəçiliyi və binalarda enerji səmərəliliyi" mövzusunda seminarda;
- 2019-cu ilin 17-28 iyun tarixlərində Türk Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyi (TİKA), Yaponiya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Agentliyi (JICA) və Türkiyə Respublikası Energetika Nazirliyinin birgə təşkilatçılığı ilə Türkiyənin Ankara, Manisa və İzmir şəhərlərində “Sənayedə və binalarda enerji səmərəliliyi və idarə olunması” mövzusunda seminarda;
- 2019-cu il 23-26 sentyabr tarixlərində Latviyanın paytaxtı Riqa şəhərində Enerji Tənzimləyicilərinin Regional Birliyinin (ERRA) təşkil etdiyi 18-ci İnvestisiya və Tənzimləmə Konfransında;
- 2019-cu ilin 10-30 oktyabr tarixlərində keçirilmiş “İnkişafda olan ölkələr üçün enerjiyə qənaət və tullantıların azaldılması texnologiyası üzrə təlim kursunda”;
- 2019-cu ilin 28 oktyabr-17 noyabr tarixlərində Çin Xalq Respublikasının Şanxay, Vuhan, Quanjou şəhərlərində “Bir kəmərbir yol təşəbbüsü kontekstində neft və qaz infrastrukturunu bağlantisı əməkdaşlıq üzrə seminar”da;
- 2019-cu ilin 15-16 aprel tarixlərində Şimali Makedoniya Respublikasının paytaxtı Skopye şəhərində Enerji Tənzimləyicilərinin Regional Birliyi (ERRA) tərəfindən təşkil olunmuş tədbirdə;
- 2019-cu ilin 2 sentyabr tarixində Macarıstanın paytaxtı Budapeşt şəhərində Enerji Tənzimləyicilərinin Regional Birliyinin (ERRA) təşəbbüsü ilə quruma üzv olan təşkilatlardakı əlaqələndirici şəxslərin görüşündə;
- 2019-cu ilin 01 aprel–30 iyun tarixlərində Avstriyanın Vyana şəhərində “EU4Energy” layihəsi çərçivəsində Şərq Tərəfdaşlığına dəstək bölməsində kursda;
- 2019-cu ilin 9-11 dekabr tarixlərində Enerji Tənzimləyicilərinin Regional Birliyinin (ERRA) Avstriyanın Vyana şəhərində təşkil etdiyi “Qeyri-mühəndis ixtisaslı şəxslər üçün enerji sisteminə dair əsas baza məlumatları” mövzusunda təlim proqramında.

Xarici ölkələrin enerji tənzimləyiciləri ilə əməkdaşlığa dair hesabat

Agentlik hesabat dövrü ərzində enerji tənzimlənməsi sahəsində xarici ölkələrin aşağıda sadalanmış qurumları ilə əməkdaşlıq etmiş, məlumat mübadiləsində iştirak etmişdir:

- Türkiyənin Enerji Bazarının Tənzimləmə Şurası (EPDK);
- Rusiya Federasiyasının “Bazar Şurası” qeyri-kommersiya təşkilatı;
- Ukrayna Enerji Tənzimləyicisi (NERC);
- Gürcüstan Enerji Tənzimləyicisi (GNERC);
- Moldova Enerji Tənzimləyicisi (ANRE);
- Rumıniya Enerji Tənzimləyicisi (ANRE);
- Bosniya və Herseqovina Dövlət Enerji Tənzimləmə Komissiyası (SERC);

Hesabat dövrü ərzində xarici ölkələrin səlahiyyətli qurumları tərəfindən keçirilmiş aşağıdakı tədbirlərdə Agentliyin əməkdaşlarının iştirakı təmin olunmuşdur:

- 2019-cu ilin 18 iyun tarixində Buxarest şəhərində Rumıniyanın enerji üzrə bazar operatoru “OPCOM” tərəfindən təşkil olunmuş Rumıniyanın enerji bazarının öyrənilməsi məqsədi ilə təşkil olunmuş seminarda;
- 2019-cu ilin 19 -20 iyun tarixlərində Buxarest şəhərində Rumıniyanın enerji üzrə ötürücü sistem operatoru “Transelectrica” və Rumıniya Enerji Tənzimləmə Agentliyi (ANRE) tərəfindən təşkil olunmuş Rumıniyanın enerji bazarının öyrənilməsi məqsədi ilə təşkil olunmuş seminarda.

Fəsil IX

ELEKTROENERGETİKA ÜZRƏ TARİF METODOLOGİYASININ HAZIRLANMASI

Azərbaycanda enerji qiymətlərinin tənzimlənməsi məqsədi ilə “Tarif Metodologiyası”nın hazırlanmasına start verilmişdir. Hazırlıq prosesində beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan enerji qiymətlərini tənzimləmə mexanizmləri araşdırılmış, bir sıra ölkələrə səfərlər təşkil olunmuş və xarici mütəxəssislərin iştirakı ilə silsilə müzakirələr keçirilmişdir. Metodologiyanın hazırlanması prosesində Almaniyanın DNV.GL şirkəti ilə sıx əməkdaşlıq edilmişdir. Əməkdaşlıq çərçivəsində təşkil olunan seminarlarda, Avropada enerji qiymətlərinin tənzimlənməsi mexanizmi ilə yanaşı, enerji bazarının liberallaşması və rəqabətliliyin artırılması üçün tətbiq olunan strategiyaların Azərbaycan bazarına uyğunluğu müzakirə edilmişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, hazırlanan “Tarif Metodologiyası”nın və onun tərkib hissəsi olan “Tarif modelinin” bazara tətbiqi enerji bazarında qiymətlərin ədalətli şəkildə müəyyən edilməsi ilə yanaşı, həm də sözügedən bazarda subsidiyaların azaldılmasına və aradan qaldırılmasına, şəffaf və rəqabətli enerji bazarının yaradılmasına kömək edəcəkdir. Hal-hazırda metodologiya enerji bazarında olan şirkətlərə yollanılmış və bu şirkətlərin rəy və təklifləri gözlənilməkdədir. Qeyd edək ki, metodologiyada tariflər generasiya (istehsal), ötürücü və paylayıcı elektrik operatorları üçün ayrıca müəyyən olunur. Bundan əlavə, metodologiyanın əsas tənzimləmə parametri olan və xərclərin müəyyən edilməsi zamanı nəzərə alınan Faydalı İş Əmsalı parametri, məhsuldarlığın ölçülməsinə imkan yaradır. Bu parametr bir çox ölkələrin metodologiyasında öz əksini tapmış və tariflərin hesablanma prinsipi “Cost-plus” metodologiyasına yaxındır. Bu metodologiyanın əsas üstünlükləri gələcəkdə enerjiden istifadədə əlavə “güc” və “sabit” tariflərin tətbiq edilməsinə imkan yaradılmasıdır.